

TEATR
DOLNOŚLĄSKI

Sezon XXV
1969/1970

W JELENIEJ GÓRZE

ARCHIWUM

Państwowego Teatru Dolnośląskiego
w Jeleniej Górze

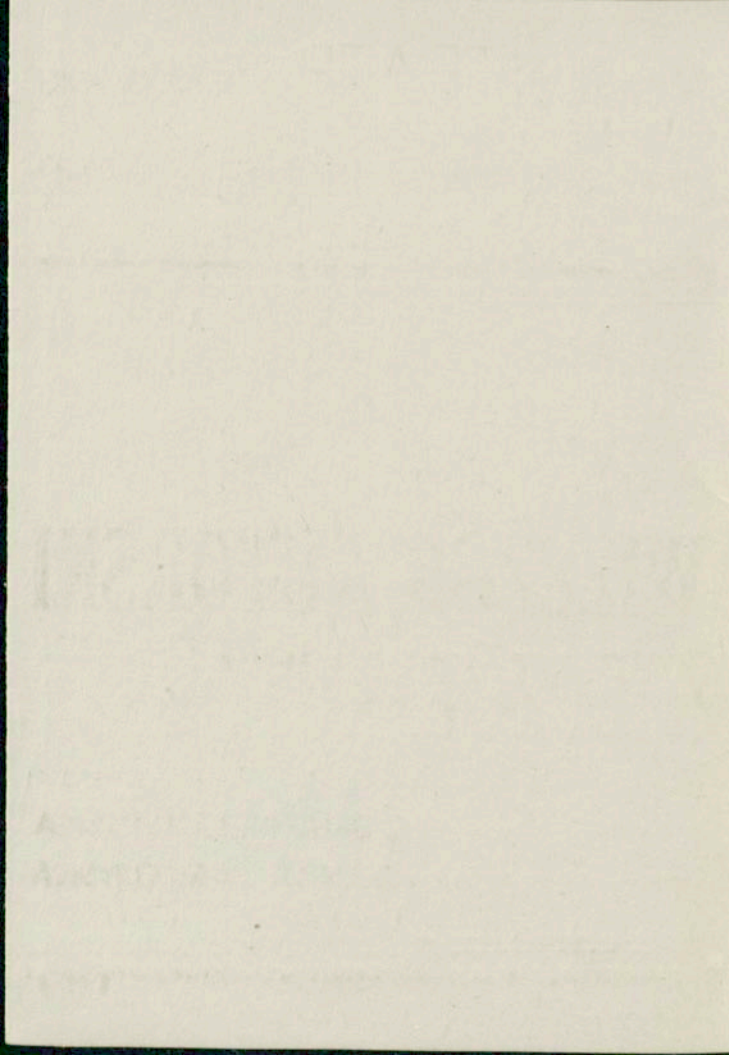
ANDRZEJ BRYCHT

Nr.

WIECZÓR AUTORSKI

~~290~~
300

* PREMIERA, M A J 1970 ROKU W JELENIEJ GÓRZE *

PAŃSTWOWY TEATR DOLNOŚLĄSKI

w Jeleniej Górze

Dyrektor i Kier. Artystyczny – TADEUSZ KOZŁOWSKI

Zastępca Dyrektora – MARCIN TALARCZAK

Kier. Literacki – JÓZEF KELERA

P R A P R E M I E R A

ANDRZEJ BRYCHT

WIECZÓR AUTORSKI

Impreza w 3 aktach

Asystent reżysera – WOJCIECH KOSTECKI

Scenografia – **ZOFIA PIETRUSIŃSKA**

Reżyseria – **WANDA LASKOWSKA**

* PREMIERA, M A J 1970 ROKU W JELENIEJ GÓRZE *

JERZY BAJDOR

PISARZ I JEGO AUDYTORIUM

Andrzej Brycht starannie lokalizuje akcję swej sztuki w małym prowincjonalnym miasteczku. Starannie i nieprzypadkowo. Wszelkie (wymienione w didaskaliach) akcesoria mają tu swoje znaczenie — i chronicznie zepsute neon, i pokój hotelowy o ścianach malowanych w „pikasy”, pełen falbańek i koronek, i obraz w złotej ramie, przedstawiający krasnoludki kujące podkowę, i kolorowe żarówki oświetlające tandetne napisy z papieroplastyki: „Literatura to potęga”. Oczywiście nie w tym rzecz, aby wszystkie realia traktować w sposób natarczywie symboliczny, jako niezmiennie, nienaruszalne tabu. Można inaczej rozłożyć elementy tej scenerii, pamiętając jednak o tym, że ma ona spełniać jedną podstawową funkcję — wyrażać anachroniczność świata, w którym zjawia się swoim supernowoczesnym krążownikiem szos modny pisarz — Adam Perz.

Brycht aranżuje jego spotkanie z reprezentacyjną sosjetą powiatowej miejsciny w intencjach jawnie satyrycznych. Galeria typów i profesji została tu troskliwie dobrana. Jest więc kierowniczką biblioteki i zarazem szara eminencja powiatu, miejscowy dentysta, prezes spółdzielni wraz z małżonką, nauczyciel i działacz kulturalny w jednej osobie, bokserki mistrz Szarówki, studentka biologii, pomoc księgowej i wreszcie rolnik z powiatu, specjalnie z tej okazji posługujący się zabytkową gwarą. Z tym audytorium Adam Perz prowadzi najpierw oficjalny, a później bankietowo-alkoholowy dialog. Brycht ma temperament rasowego pamflecisty — stać go na bezceremonialność, brawurę, dowcip. Jego zmysł obserwacji, wrażliwość na konkret językowy, obyczajowy, psychologiczny, umiejętność budowania ciętych, zwięzłych charakterystyk — to atuty niemałej wagi. Dzięki temu portrety postaci, choć satyrycznie wyostrzone, zachowują swój indywidualny koloryt, są wyraziste w rysunku i chyba wdzięczne aktorsko.

W swej warstwie satyry obyczajowo-społecznej sztuka wydaje mi się spostrzegawcza i zasobna w trzeźwe diagnozy, trafnie obnażające drobnomieszczański w istocie charakter kompleksów, kłamstw i pożądań mieszkańców Szarówki. Brycht ze szczególną zajadłością i pasją rozszyfrowuje różne warianty postaw, demaskuje stereotypy obyczajowych zachowań i reakcji w sposób może nieraz zbyt drażniący.

Autor sztuki nie dość precyzyjnie oświetla mechanizm działania określonych środowiskowych konwencji. Obraz Szarówki, dostrzeżony przez Pe-

O S O B Y

- Adam Perz — literat z Warszawy . . . — WOJCIECH KOSTECKI
- Henia — pomoc księgowej w Powiatowym Domu
Kultury . . . — IRMINA BABIŃSKA
- Iwona Bugaj — studentka biologii . . . — TERESA CZARNECKA
- Maria Kulawiec — kier. Biblioteki Powiatowej . — LIDIA MAKSYMOWICZ
- Jan Kocur — nauczyciel z zawodu, pełniący obo-
wiązki kier. Pow. Domu Kultury . . .) STEFAN MIENICKI
ZENON KOSZAREK
- Hieronim Bałaban — prezes BHPPSS oddział
w Szarówce . . . — ROMAN SIKORA
- Eulalia Bałabanowa — żona prezesa . . . — DANUTA SZUMOWICZ
- Broniwoj Partyka — lekarz med., stomatolog . — ZBIGNIEW STOKOWSKI
- Cezary Gmoch — mistrz pow. wszechwag w boksie — MARIAN MAKSYMOWICZ
- Wincenty Jagusiak — chłop, czyli rolnik powiatu
Szarówka . . . — PAWEŁ BALDY
- Kontrola tekstu — KRYSZYNA KOZŁOWSKA
- Przedstawienie prowadzi
— STANISŁAW TUBIELEWICZ

rza, to nie cała prawda o niej. Ci ludzie tak nie myślą na codzien. Organizują po prostu swoistą maskaradę z okazji wieczoru autorskiego znanego pisarza. Fałszywe lamente chytrego Jagusiaka, pseudoliterackie ambicje Bałabana, kabotyńskie gesty Iwony Bugaj — ten cały wernisaż póż i masek był przecież niczym innym, tylko próbą autokreacji środowiska wobec obcego przybysza. Kiedy Perz odjedzie, mieszkańcy Szarówki zbudzą się jakby z groteskowego snu. Świadczy o tym wyraźnie scena w III akcie, gdy zjawiają się u Perza już w swoich codziennych postaciach.

Szkoda tylko, że Brychtowi nie starczyło satyrycznej energii i konsekwencji na ostrą analizę drugiej warstwy utworu, na demitologizujące studium osobowości głównego bohatera „Wieczoru autorskiego” — literata Adama Perza. Niestety Brycht traktuje go wyraźnie zbyt serio, uważa go za „gościa bez kompleksów”, „faceta, który zawodowo zachłanie ńre życie, i już ma tego za dużo, i już zaczyna mieć dość”. Gdyby autor sztuki był mniej zafascynowany swym pupilem i kolegą po piórze, pozującym natrętnie na Hemingway’a, gdyby potraktował jego portret z większą dozą drwiny, ironii, trzeźwości, gdyby i w tej postaci śmieiej dostrzegął pretensjonalność i kabotyzm — cały „Wieczór autorski” byłby debiutem scenicznym znacznie dojrzalszym, poznawczo klarowniejszym i stylowo bardziej jednolitym. Ale o to jeszcze może się pokusić teatr.

A NDRZEJ BRYCHT jest jednym z bardziej cenionych współcześnie prozaików młodszego pokolenia. Zaliczany jest do tak zwanego pokolenia „Współczesności”. Ma za sobą karierę boksera, na którą się chętnie powołuje; twórczość jego wyrasta z materii reportażowej i bardzo ściśle związana jest z realiami.

Brycha urodził się w Warszawie w roku 1935. Debiutował tomem reportażu „Czerwony węgiel” w roku 1960. W następnym roku opublikował tomik wierszy pt. „Czas bez Marii”. Następne książki Brychta to zbiory opowiadań: „Suche trawy” (1961), „Opadanie ziemi” (1962), „Ulica pomarańczowa” (1963). Szerszy jednak rozgłos i uznanie krytyki zyskał sobie Brycht głównie tomem opowiadań pt. „Dancing w kwaterze Hitlera” (1966).

W następnym roku (1967) ukazał się bardzo głośny, publikowany wcześniej w „Kulturze”, a potem spopularyzowany także telewizyjnie (za pośrednictwem Ryszarda Filipskiego) reportaż Brychta pt. „Raport z Monachium”. W tym samym roku ukazał się też nowy tom opowiadań Brychta pt. „Sceny miłosne”.

„Wieczór autorski” jest debiutem dramaturgicznym Brychta (druk w „Dialogu”, nr 12/1969), a przedstawienie w Teatrze Dolnośląskim w Jeleniej Górze — prapremierą tej sztuki.

Kierownik techniczny
MIECZYŚLAW KULCZYK

Kierownik sceny
TADEUSZ TEKIELA

Brygadier sceny
JAKUB TEKIELA

Rekwizytor
RYSZARD WOJNAROWSKI

Światło
WALERIAN STOLARCZYK

Kierownicy pracowni:

krawieckiej
JANINA NICEK

stolarskiej
WACŁAW SMERECZYŃSKI

perukarskiej
JÓZEFA GRABOWSKA

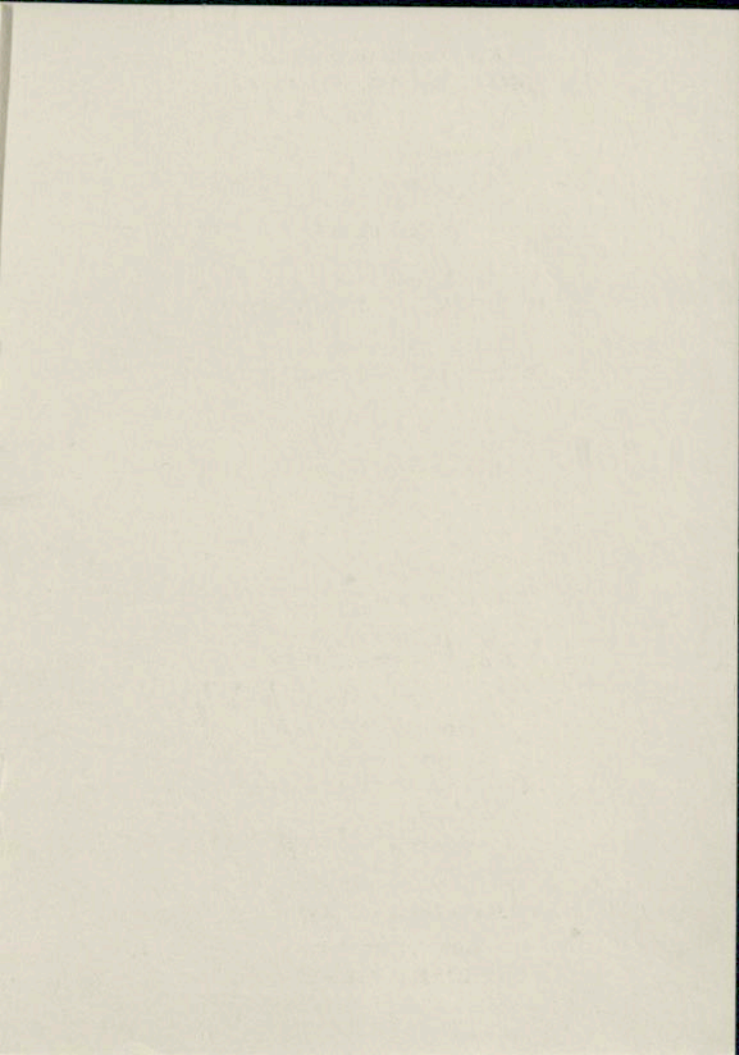
szewskiej
ALEKSANDER DRAL

malarskiej
HELIODOR JANKOWSKI

tapicerskiej
WIKTOR GODYŃ

modelarskiej
GRZEGORZ RACKIEWICZ

elektrotechnicznej
BENEDYKT ZIENTALAK

Cena 2,00 zł
Exemplarz bezpłatny